

УДК 37.013.42(460)"1930/1939"

Зайченко Н. І.

докт. пед. наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет "Чернігівський колегіум"
імені Т. Г. Шевченка

ІСПАНСЬКИЙ ЛЕКЦІЙНИЙ ДИСКУРС ПРО СОЦІАЛЬНУ ПЕДАГОГІКУ У 1930-Х РОКАХ: РОЗСТАНОВКА АКЦЕНТІВ

В іспанській пресі 1930-х років доволі часто зустрічалися повідомлення про лекційні виступи освітян, присвячені соціальній педагогіці. В окремих випадках суттєво деталізувалися дані про зміст лекції, її призначення, про сприйняття лекційної промови слухачами.

13 грудня 1930 року знана барселонська інспекторка початкової освіти Леонор Серрано (Leonor Serrano de Xandri) у Будинку вчителя представила лекцію на тему "Нові матеріали до вивчення соціальної педагогіки". У замітці про захід вказувалося, що особистість лекторки та заявлена нею тема доповіді привернули неабияку увагу. На лекцію завітали інспектори сеньйори Руеда (Rueda) і Лампреаве (Lampreave), сеньйорита Трінксе (Trinxhe), керівник технічної консультативної служби з культури міської ради сеньйор Айнанд (Ainand).

Зміст лекції Леонор Серрано передбачав дві частини: у першій частині акцент робився на висвітленні питання про особистість у взаємозв'язку з навколишнім середовищем, на соціальній функції індивіда; у другій частині – "особистість розглядалася в соціальній абстракції", спираючись на розуміння внутрішніх мотивів людини діяти в спільноті. У висновках лекції зазначалося про прихильність доповідачки до ідей наторпівської філософської школи соціальної педагогіки, про бачення нею підвалин спільності та солідарності у праці, кооперації, релігії та гуманістичному почутті в суспільстві.

"Лекторка викладала майстерно, з властивим їй індивідуальним стилем, заслужила бурхливі оплески та вітання аудиторії наприкінці цікавої та глибоко продуманої промови", – стверджувалося у барселонській газеті (El Dia Grafico, 16 грудня 1930 року) [1, с. 6].

14 листопада 1931 року очільник Інституту середньої освіти Кангасу-де-Онис Фермін Лосада (Fermin Losada) викладав лекцію "Сучасні педагогічні орієнтації та їх наслідки" у Товаристві ремісників селища Арріондас. У ході лекції висвітлювалися питання: соціальна педагогіка; суспільна гармонія; проблема культурної підготовки людини. Виступ освітянина був із великим інтересом зустрінутий слухачами, як повідомлялося у замітці про захід у газеті "Голос Астурії" (La Voz de Asturias, 19 листопада 1931 року) [2, с. 4].

Освітянин Мануель Галес (Manuel Gales) 5 травня 1932 року у Центрі Леріди викладав лекцію "Платон і соціальна педагогіка" [3, с. 4].

Іншу лекцію на тему "Соціальна педагогіка" Мануель Галес читав на зібранні сільськогосподарського товариства у Барбері на початку лютого 1934 року [4, с. 7].

18 і 19 липня 1932 року викладач учительської нормальної школи Саламанки Ніколас Есканілья (Nicolas Escanilla) проводив лекції на тему "Соціальна педагогіка" у Саламанкському університеті. Ці заходи були організовані університетом для вчителів Касересу та Авіли [5, с. 2].

25 липня 1932 року, у день Сантьяго, кордовський публіцист Акіліно Медіна (Aquilino Medina) виступав із лекцією на тему "Соціальна педагогіка" у Робітничому Товаристві [6, с. 8].

25 січня 1934 року у Робітничому Центрі культури Пальми-де-Майорки відбулося відкриття лекторію. Першу лекцію для трудівників на тему "Соціальне виховання" викладав знаний освітянин Хосе Ейяралар (Jose Eyaralar). Провідна ідея лекції полягала в обґрунтуванні значення єдності серед трудівників та соціальних й освітніх засобів її досягнення [7, с. 4].

Шкільний учитель Роман Санчес (Roman Sanchez Hernandez) 2 березня 1934 року викладав лекцію "Суспільна солідарність і солідарне виховання" у залі Модерного театру Галіндусте. У ході лекції висвітлювалися деякі аспекти соціальної педагогіки, зокрема йшлося про освітні можливості у справі досягнення суспільної солідарності. У замітці про захід наголошувалося, що лектор продемонстрував глибокі знання педагогіки, психології та філософії [8, с. 7].

4 березня 1934 року інспектор освіти Хуан Капо (Juan Caro) у Просвітницькому Центрі м. Поррерас читав лекцію на тему "Соціальне

виховання". На захід зібралася велика аудиторія, були присутні сеньйори алькальд Габріель Барсело (Gabriel Barcelo) та президент міської ради з початкової освіти Хуан Мора (Juan Mora). Йшлося про велике значення освіти у піднесенні держави та розвитку суспільства [9].

Інспектор початкового навчання Фернандо Леаль (Fernando Leal) у березні 1936 року виступав із доповіддю "Соціальне виховання" на зібранні Балеарської республіканської партії в Ешампле. Промовець доводив, що теперішня Іспанія, прагнучи до ідеалів соціального виховання та соціальної справедливості, має перетворити національну школу на всезагальну, на "школу для всіх". Наголошував він і на тому, що республіканська Іспанія має забезпечити гідні умови життя та праці для всіх громадян [10, с. 4].

У газеті "Голос Кантабрії" (La Voz de Cantabria, 6 січня 1937 року) повідомлялося: "Сьогодні о восьмій годині вечора на сантандерському радіо представлятиметься чергова лекція з циклу, організованого Загальним Управлінням народної освіти, котру читатиме відомий у місті вчитель Діонісіо Руїс (Dionisio Ruiz Gil) та яка висвітлюватиме тему "Вплив школи на майбутнє народу" [11, с. 2].

У повідомленні підкреслювалося, що лекція присвячена соціально-педагогічній темі і має викликати інтерес у містян [11, с. 2].

28 березня 1937 року сеньйорита Марта Мартинес (Marta Martinez) викладала лекцію на тему "Суспільна діяльність учителя. Соціальне виховання дитини. Теорія. Практика. Індивідуальне вдосконалення, засноване на суспільному вдосконаленні" для католицького вчительства Саламанки. У ході лекції акцент робився на завданнях соціального виховання, що нарівні з моральним вихованням має узгоджуватися з християнською доктриною і сприяти індивідуальному та суспільному поліпшенню [12, с. 4].

Список літератури

1. De enseñanza. Sobre pedagogia. La conferencia de Doña Leonor Serrano. *El Dia Grafico*. Barcelona, Martes 16 de diciembre de 1930. № 4451, año XIX. P. 6.

2. Arriondas. Conferencia de Don Fermin R. Losada. *La Voz de Asturias*. Oviedo, Jueves 19 de noviembre de 1931. № 2678, año IX. P. 4.

3. De ayer a hoy. *El Dia Grafico*. Barcelona, Jueves 5 de mayo de 1932. Nº 4863, año XX. P. 4.
4. Conferencia en Barbera. *El Dia Grafico*. Barcelona, Martes 6 de febrero de 1934. Nº 5411, año XXII. P. 7.
5. Los cursillos de seleccion del Magisterio en la Universidad de Salamanca. Ultima semana. *Heraldo de Zamora*. Miercoles 20 de julio de 1932. Nº 11585, año XXXVI. P. 2.
6. Nueva Carteya. Mitin. *La Voz*. Cordoba, 31 de julio de 1932. Nº 4945, año XIII. P. 8.
7. En el Centro Cultural obrero. *La Ultima Hora*. Palma de Mallorca, Jueves 1 de febrero de 1934. Nº 12500, año XLI. P. 4.
8. De Galinduste. Conferencias culturales. *El Adelanto. Diario de Salamanca*. Sabado 3 de marzo de 1934. Nº 15293, año L. P. 7.
9. Una conferencia. D. Juan Capo en el Centro Instructivo de Porreras. *La Ultima Hora*. Palma de Mallorca, Viernes 9 de marzo de 1934. Nº 12530, año XLI. P. 1–2.
10. Educacion social. Conferencia dada por el inspector de primera enseñanza D. Fernando Leal en "Esquerra Republicana Balear, Eixampla". *La Ultima Hora*. Palma de Mallorca, Jueves 26 de marzo de 1936. Nº 13055, año XLIII. P. 4.
11. Notas y comunicados oficiales. Direccion General de Instruccion Publica. *La Voz de Cantabria*. Santander, Miercoles 6 de enero de 1937. Nº 3702, año XI. P. 2.
12. Vegas Arranz S. Cursillo intensivo de formacion profesional de maestros catolicos. Segunda conferencia. *El Adelanto. Diario de Salamanca*. Domingo 28 de marzo de 1937. Nº 16233, año LIII. P. 4.